

„Přísaha věrnosti – Na čí stranu se přidat?“

Základní informace

- **Forma:** Rozhodovací a vyprávěcí aktivita s prvky historické simulace
- **Cílová skupina:** Žáci 7.–8. ročníku ZŠ
- **Počet žáků:** 1 skupina (5 - 8 osob)
- **Délka trvání:** 15 minut

Cíle aktivity

- Pochopit nesnáze období třicetileté války
- Porozumět rozdílným postojům obyvatel města vůči švédské okupaci
- Zažít morální a strategické rozhodování na základě historického kontextu
- Vést žáky k reflexi vlastních hodnot (věrnost, víra, bezpečí, strach)

Pomůcky

- Úvodní text (viz níže) – lze přečíst nahlas jako scénář
- Tabule / papír pro zaznamenání skupinového rozhodnutí
- Případně: kartičky se dvěma volbami a papírky pro tajné hlasování

Struktura aktivity

FÁZE 1 – Evokace (5 minut)

Cíl: Uvést žáky do dějinné situace, probudit emoce a představivost.

Postup: Učitel přečte nebo převypráví následující text:

„Píše se rok 1639. Švédská vojska vedená generálem Johanem Banérem vtrhla do Čech. Cílem je ovládnout klíčová města. Jedním z nich je i Hradec Králové. Město má slabou obranu – pouhých 40 mužů se marně snaží vzdorovat. Švédové vpadnou do města bez většího boje.

Okupace začíná. Z Hradce se má stát švédská pevnost. Začne se stavět moderní opevnění – tzv. bastiony. K tomu je potřeba prostor. 400 domů padne za obět'. Město se mění. Objevují se hlídky, dochází k drancování i náborům místních.

Spolu se Švédy přicházejí i čeští protestantští exulanti – krajané, kteří byli kdysi vyhnáni kvůli své víře. Jsou to bratři, nebo vetřelci? Katolická císařská armáda je daleko. Město je ponecháno samo sobě. A vy jste v něm. “

FÁZE 2 – Rozhodování a uvědomění (7 minut)

Cíl: Vést žáky k uvědomění si historické situace a motivací k rozhodnutí.

Postup:

1. Učitel skupině předloží **dvě možné volby**:

MOŽNOST A – PŘIDAT SE KE ŠVÉDŮM

- Pomáháš se stavbou opevnění
- Získáváš jídlo, bezpečí, možná i výhody
- Jsi však považován za zrádce a kolaboranta

MOŽNOST B – ZŮSTAT VĚRNÝ HABSBURKŮM

- Odmítáš spolupráci, sabotuješ rozkazy
- Riskuješ trest, ale zachováš věrnost a čest
- Doufáš v záchranu, která nemusí přijít

2. **Diskuse ve skupině (3–5 min):**

Každý může říct svůj názor, co by udělal a proč.

Poté se skupina rozhodne společně (hlasování / konsenzus).

FÁZE 3 – Vyvození následků a reflexe (3 minuty)

Cíl: Ukázat žákům důsledky rozhodnutí, vést je k reflexi morálních dilemat.

Postup: Učitel podle volby skupiny přečte odpovídající scénář:

NÁSLEDEK VOLBY A – Spolupráce se Švédy:

„Pomáháte Švédům. Váš dům je zbořen, ale získáváte přístup k zásobám. Někteří z vás mají práci při výstavbě šancí. Jiní jsou podezříváni z udavačství. Když Švédové odejdou, někteří obyvatelé na vás hledí s opovržením.“

NÁSLEDEK VOLBY B – Věrnost císaři:

„Spolupracujete tajně. Vysíláte zprávy, odmítáte rozkazy. Žijete ve strachu. Jeden z vás je málem zatčen. Přesto zůstáváte věrní. Někteří to obdivují. Jiní říkají, že jste ohrozili celou čtvrť. Hrdinství i hrozba v jednom.“

Reflexní otázky pro debatu:

- Byla vaše volba správná?
- Co bylo při rozhodování nejtěžší?
- Změnili byste názor, kdybyste znali následky?
- Co je víc – přežít, nebo zachovat čest?